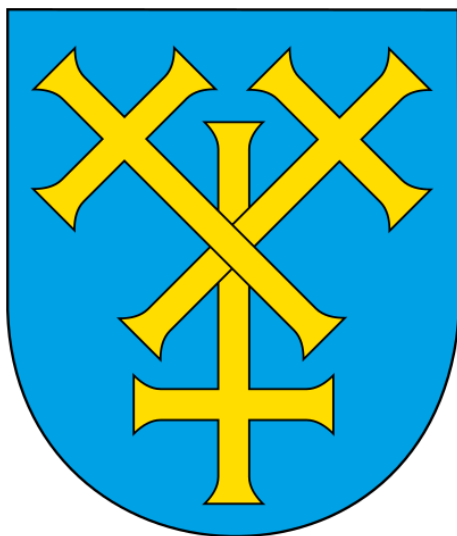


**RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA
MIASTA I GMINY MOGILNO
NA LATA 2019-2022,
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026
ZA OKRES 2021 – 2022**



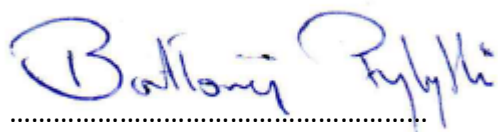
LUTY 2024 R.

INWESTOR:

Gmina Mogilno
ul. Narutowicza 1
88-300 Mogilno

OPRACOWANIE:

mgr inż. Bartłomiej Przybylski



.....



www.pnbenergy.pl



kontakt@pnbenergy.pl



505 203 400



opracowania środowiskowe i energetyczne



inspekcje dronem



rozwój projektów farm fotowoltaicznych, turbin wiatrowych i magazynów energii

Spis treści

1	Wstęp.....	7
2	Stan realizacji Programu Ochrony Środowiska.....	8
3	Realizacja celów zawartych w programie ochrony środowiska	9
3.1	Działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.....	9
3.1.1	Uchwała antysmogowa	11
3.1.2	Zrealizowane zadania	13
3.2	Działania w zakresie ochrony przed hałasem	15
3.2.1	Zrealizowane zadania	17
3.3	Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.....	18
3.3.1	Zrealizowane zadania	20
3.4	Działania w zakresie gospodarowania odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów.....	26
3.4.1	Zrealizowane zadania	29
3.5	Działania w zakresie zasobów przyrodniczych oraz poprawy jakości życia ludności	30
3.5.1	Zrealizowane zadania	32
3.6	Działania w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom poważnymi awariami.....	34
3.6.1	Zrealizowane zadania	35
4	Monitoring realizacji zadań	36
5	Podsumowanie i wnioski	38



Wykaz użytych skrótów

EFRROW	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
FDS	Fundusz Dróg Samorządowych
FEKP	Program: „Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027”
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOS	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
MPGK	Mogileńskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o.
MPZP	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MSWiA	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	Odnawialne źródła energii
PGL LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PGK	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PKP PLK	Polskie Koleje Państwowe Polskie Linie Kolejowe S.A.
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
PSZOK	Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych
PWIS	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
RFIL	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych
RFRD	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (dawniej Fundusz Dróg Samorządowych)
RPOWKP	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego
SUW	Stacja Uzdatniania Wody
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZUOK	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych
ZDR/ZZR	Zakładów dużego ryzyka/zakład zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

1 Wstęp

Sporządzenie niniejszego raportu z wykonania programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Mogilno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026 za okres 2021-2022 (dalej: „**Raport**”) jest wypełnieniem dyspozycji przepisów prawa. Najwyższy imperatyw stanowi art. 74 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., nakazujący władzom publicznym prowadzenie polityki zapewniającej bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom. Norma ta została rozwinięta w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54), która w art. 17 i 18 zobowiązuje organ wykonawczy gminy do sporządzenia, a Radę Miasta w Mogilnie do uchwalenia gminnego programu ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Mogilno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026 (dalej: „**Program**” lub „**POŚ**”), po zaopiniowaniu przez odpowiednie organy (Zarząd Powiatu, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego) i przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, został przyjęty Uchwałą nr X/107/19 Rady Miejskiej w Mogilnie z dnia 18 września 2019 r.

Zgodnie z ustawą art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska organ wykonawczy gminy (Burmistrz Mogilna) co 2 lata zobowiązany jest do sporządzenia Raportu i przedstawienia go Radzie Miejskiej.

Program jest podstawowym dokumentem pozwalającym na koordynację działań związanych z ochroną środowiska na terenie gminy. Znajdują się w nim szczegółowe cele i zadania, jakie stoją przed miastem i innymi podmiotami w odniesieniu do ochrony środowiska.

Zadania wynikające z programu to przedsięwzięcia, które są finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy, Obejmują one zarówno zadania o charakterze organizacyjno-prawnym jak i inwestycyjnym.

Program został sporządzony na podstawie gruntowej znajomości aktualnego stanu środowiska w mieście. Podobnie jak polityka ekologiczna państwa określa ona przede wszystkim: cele i priorytety ekologiczne oraz rodzaj i harmonogram działań ekologicznych.

2 Stan realizacji Programu Ochrony Środowiska

Na podstawie zapisów Programu zidentyfikowano najważniejsze problemy środowiskowe gminy, są to:

- występowanie przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości powietrza związanych z niską emisją i emisją liniową,
- występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów dźwięku w środowisku
- zła jakość wód powierzchniowych.

Następnie zdefiniowano cele środowiskowe, do których należy dążyć, aby tym problemom przeciwdziałać. Osiągnąć to można przez jasno sprecyzowane zadania. Raport przedstawia stopień ich realizacji uwzględniając wyłącznie lata 2021-2022. Poniżej przedstawiono zestawienie celów i priorytetów ekologicznych zawartych w Programie i realizowanych w danym okresie sprawozdawczym.

Ochrony klimatu i jakości powietrza:

- Stosowanie energooszczędnych technologii i materiałów oraz termomodernizacje istniejących budynków,
- Wymiana oświetlenia na energooszczędne,
- Dofinansowania na wymianę nieefektywnych źródeł ciepła,

Ochrony przed hałasem:

- Ograniczenie oddziaływania hałasu poprzez modernizację dróg,

Gospodarki wodno-ściekowej:

- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- Rozbudowa sieci wodociągowej,
- Modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,

Gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów:

- Racjonalna gospodarka odpadami,
- Unieszkodliwianie azbestu,

Ochrona przyrody:

- Utrzymanie zieleni,
- Zachowanie istniejących zasobów przyrodniczych,

Zagrożenia poważnymi awariami:

- Poprawa bezpieczeństwa na terenie gminy poprzez walkę z konkretnymi rodzajami zagrożeń,
- Czynności kontrolne,
- Edukacja.

3 Realizacja celów zawartych w programie ochrony środowiska

3.1 Działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska dla obszaru województwa kujawsko-pomorskiego przeprowadził roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2021 oraz 2022. Raporty te wykazały na terenie gminy przekroczenia:

- poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 w 2021 i 2022 roku,
- poziomu długoterminowego ozonu (O₃) ze względu na ochronę zdrowia i roślin w 2021 i 2022 roku.

W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego nie odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego PM_{2,5} – II faza.

Istnieje ścisła zależność między warunkami meteorologicznymi, a wielkością emisji zanieczyszczeń. Gdy zima jest bardziej mroźna, emisja zanieczyszczeń ze spalania paliw na cele grzewcze wzrasta, co prowadzi bezpośrednio do wzrostu poziomu stężeń tych zanieczyszczeń w powietrzu. Na terenie gminy przeważają indywidualne źródła ciepła, wykorzystujące głównie węgiel i drewno, w mniejszym stopniu gaz ziemny i olej opałowy.

Największym źródłem zanieczyszczeń na terenie gminy jest niska emisja, mały odsetek osób wymieniających stare piece na nowe z uwagi na wysokie koszty eksploatacji, wykorzystywanie węgla słabej jakości jako źródła energii cieplnej. Niezorganizowany charakter emisji zanieczyszczeń powietrza sprawia, że trudno jednoznacznie określić, jaki jest poziom realizacji założeń.

Poprawę jakości powietrza można uzyskać przez ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne, stworzenie warunków zachęcających mieszkańców miasta do wymiany starych źródeł ciepła na nowe i ekologiczne, szczególnie mając na uwadze istniejącą infrastrukturę gazociągową oraz dynamiczny rozwój rynku pomp ciepła.

Wszystkie nowe budynki powstające na terenie miasta, buduje się w technologii ograniczającej straty energii. Ściany ocieplane są wełną mineralną lub styropianem, stosuje wysokiej klasy szczelne okna – likwidując tzw. mostki termiczne i zapewniając maksymalnie wysoki stopień ograniczenia strat energii.

Głównym celem na tym polu jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Przemysłana termoizolacja i zastosowanie nowoczesnych technologii podczas budowy, przekładają się na mniejsze zapotrzebowanie na energię cieplną. To z kolei przekłada się na

ograniczanie procesu spalania paliwa. Dla poprawy jakości powietrza istotny jest także wzrost udziału odnawialnych źródeł energii i zmniejszenie emisji spalin samochodowych.

Część zabudowy mieszkaniowej podłączona jest do sieci ciepłowniczej zasilanej przez lokalne kotłownie. Największa z nich, zlokalizowana przy ulicy Polnej, opiera się na spalaniu miału węglowego, natomiast pozostałe siedem kotłowni korzysta z gazu ziemnego. Sieć gazowa w latach 2021-2022 zwiększyła się o około 680 m i wynosiła pod koniec 2022 roku – 100,66 km.

Gmina Mogilno na mocy porozumienia zawartego z WFOŚiGW w Toruniu utworzyła Punkt Konsultacyjny Programu Czyste Powietrze, w którym przeszkoleni pracownicy pomagają mieszkańcom w pisaniu wniosków o dotację w Programie „Czyste powietrze”. Zgodnie z informacją WFOŚiGW w latach 2021-2022 zawarto łącznie 362 umowy (w latach 2019-2020: 222) z właścicielami nieruchomości na łączną kwotę 3 564 292,63 zł (2 363 74,58 zł). Dofinansowanie można było uzyskać m.in. na następujące zadania:

1. Wymiana źródła ciepła na nowe, bardziej ekologiczne:
 - pompa ciepła powietrze/woda (o podwyższonej klasie efektywności energetycznej),
 - kotłownia gazowa,
 - kocioł gazowy kondensacyjny,
 - kocioł na pellet drzewny,
 - kocioł na węgiel,
 - kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie,
 - pompa ciepła grunt/woda,
 - pompa ciepła powietrze,
 - gruntowa pompa ciepła o podwyższonej klasie efektywności energetycznej.
2. Docieplenie przegród budowlanych i prace towarzyszące.
3. Zakup i wymiana stolarki zewnętrznej (okien i drzwi balkonowych).
4. Zakup i wymiana drzwi zewnętrznych.
5. Zakup i montaż wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła (w tym rekuperator).
6. Zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej.

Emisję punktową powodują natomiast zakłady przemysłowe. Starosta jest organem ochrony środowiska właściwym w sprawach udzielania pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza oraz pozwoleń zintegrowanych. Pozwolenia są udzielane na wniosek prowadzącego instalację.

W latach 2021-2022 wydano jedną decyzję zezwalającą na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza powstających w związku z eksploatacją instalacji przemysłowych oraz zmieniono dwie decyzje tego rodzaju wydane pierwotnie w 2013 i 2016 roku. Dokonano również trzech zgłoszeń i jednej aktualizacji zgłoszenia instalacji niewymagających ww. pozwolenia, natomiast znajdujących się w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz.U. 2019 z poz. 1510).

Decyzje wydano dla przedsiębiorstw:

1. EUROPOL Arleta Rakowska, 3 emitory zlokalizowane w Przemysłowa 17 Mogilno.
2. Gas Storage Poland Sp. z o.o. Kawernowy Podziemny Magazyn Gazu w Palędziu Dolnym (2 decyzje zmieniające).

Zgłoszenia przyjęto dla przedsiębiorstw:

3. Lakiernictwo Pojazdowe Krzysztof Malczewski, 2 emitory przy ul. Świerkówiec 21, Mogilno.
4. Gminna Spółdzielnia „SAMOPOMOC CHŁOPSKA” w Mogilnie, emitore przy ul. Magazynowej 1, Mogilno.
5. Gminna Spółdzielnia „SAMOPOMOC CHŁOPSKA” w Mogilnie, emitore w Marcinkowie, dz. 276/3.
6. STALKO Sp. z o.o., 7 emitore przy ul. Przemysłowa 6.

3.1.1 Uchwała antysmogowa

Uchwała antysmogowa wprowadzona na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego stanowi akt prawa miejscowego i obowiązuje wszystkich mieszkańców województwa, samorządy oraz podmioty działające na jego terenie. Została przyjęta Uchwałą nr VIII/136/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 24 czerwca 2019 r, a następnie zmieniona poprzez Uchwałą nr XXXV/510/21 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 30 sierpnia 2021 r.

Uchwała antysmogowa jest regulacją prawną, która ma zapewnić czyste powietrze mieszkańcom strefy kujawsko-pomorskiej. Ograniczenia i zakazy wymienione w uchwale dotyczą wszystkich użytkowników urządzeń o mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych, czyli właścicieli w szczególności:

- pieców,
- kominków,
- kotłów, w tym kotłów wchodzących w skład zestawów zawierających kotły na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne.

Główne ustalenia uchwały antysmogowej:

- dot. paliwa:
 - od 1 września 2019 r. zakaz spalania: węgla brunatnego, mułów, flotokonzentratów, miazgu węglowego (do 3 mm) i mokrej biomasy (powyżej 20% wilgotności),
- dot. kotłów na paliwa stałe:
 - od 1 stycznia 2024 r. zakaz eksploatacji kotłów pozaklasowych (poniżej 3 klasy),
 - od 1 stycznia 2028 r. zakaz eksploatacji kotłów poniżej 5 klasy lub kotłów spełniających wymagania ekoprojektu,
- dot. ogrzewaczy pomieszczeń na paliwa stałe, np. kominków:
 - od 1 stycznia 2024 r. zakaz eksploatacji ogrzewaczy pomieszczeń, niespełniających wymagań ekoprojektu.

3.1.2 Zrealizowane zadania

Poniższa tabela przedstawia pozostałe zadania zrealizowane na terenie gminy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
1.	Ograniczenie niskiej emisji poprzez modernizację systemów ogrzewania budynków	Urząd Miejski	1 179	2 590	<p>2021:</p> <p>131 budynków objętych wymianą źródła ciepła połączoną z termomodernizacją budynku</p> <p>2022:</p> <p>205 budynków objętych wymianą źródła ciepła połączoną z termomodernizacją budynku</p> <p>Realizowano ze środków własnych wraz z dofinansowaniem WFOŚiGW</p>
2.	Wprowadzanie odnawialnych źródeł energii	Urząd Miejski, właściciele nieruchomości	b.d.	b.d.	<p>2021:</p> <p>Montaż instalacji fotowoltaicznych na indywidualnych budynkach mieszkalnych, współfinansowane ze środków zewnętrznych.</p> <p>2022:</p> <p>Montaż instalacji fotowoltaicznych na: stadionie w m. Gębice, Bazie Noclegowej, Świetlicy Wiejskiej w Zbytowiu.</p> <p>Ponadto, montaż instalacji fotowoltaicznych na indywidualnych budynkach mieszkalnych, współfinansowane ze środków zewnętrznych.</p> <p>Realizowano ze środków własnych wraz z dofinansowaniem ze środków zewnętrznych</p>
		Starostwo Powiatowe	-	115	Dostawa i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej w Zespole Szkół w Mogilnie

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
3.	Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych	Urząd Miejski			<p>Organizacja pikników, festynów ekologicznych, organizacja spotkań dla mieszkańców, organizacja spotkań w Szkołach z dziećmi, wizyty przeprowadzone podczas kontroli, informowanie mieszkańców o wydanych decyzjach, trwających postępowaniach poprzez strony internetowe oraz na tablicach ogłoszeń Urzędu.</p> <p>Realizowano ze środków własnych wraz z dofinansowaniem ze środków zewnętrznych</p>
4.	Utrzymanie czystości na drogach	Urząd Miejski	206	184	<p>Bieżące sprzątanie jezdni, parkingów oraz chodników przy drogach gminnych.</p> <p>Realizowano ze środków własnych.</p>
5.	Budowa infrastruktury rowerowej	Urząd Miejski	486	129	<p>2021:</p> <p>Budowa ścieżki rowerowej na ul. Narutowicza, Hallera i Dworcowa.</p> <p>2022:</p> <p>Opracowanie projektu budowy ścieżki rowerowej relacji Mogilno-Wiecanowo.</p> <p>Realizowano ze środków własnych wraz z dofinansowaniem ze środków RPO</p>

Tabela 1. Zestawienie wyników pomiarów dobowych monitoringu hałasu kolejowego w roku 2021 w Mogilnie

L.p.	Lokalizacja		Równoważny poziom dźwięku		Wielkość przekroczenia [dB]	
			L _{AeqD} 6:00-22:00	L _{AeqN} 22:00-06:00	L _{AeqD}	L _{AeqN}
1	Linia kolejowa nr 353	ul. Mostowa E:17.948372 N:52.663058	58,0	59	-	3
2		ul. Mostowa E:17.94825 N:52.662931	60,3	60,3	-	4,3

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2021, GIOŚ

Badania monitoringowe hałasu kolejowego przeprowadzone w 2021 roku wykazały wystąpienie przekroczeń. Dopuszczalny poziom dźwięku na badanym obszarze dla pory dnia to 61 dB, dla pory nocy 56 dB. Wykonane pomiary hałasu kolejowego na linii kolejowej nr 353 w miejscowości Mogilno wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku o 3 dB i 4,3 dB w porze nocy.

Przeciwdziałając rosnącej presji negatywnych czynników związanych z emisją hałasu komunikacyjnego na terenie gminy, podjęto działania zmierzające do ograniczenia emisji hałasu poprzez modernizację i budowę dróg z wykorzystaniem cichych nawierzchni.

Innym rodzajem uciążliwości hałasowych na terenie gminy występującymi lokalnie mogą być uciążliwości powstające z zakładów przemysłowych. Natomiast zgodnie z informacją Starostwa Powiatowego w Mogilnie, na terenie gminy nie prowadzono żadnego postępowania w sprawie wydania decyzji określającej dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.

3.2.1 Zrealizowane zadania

Konkretne zadania poszczególnych instytucji zrealizowanych w latach 2021 i 2022 zawiera poniższa tabela.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
1.	Modernizacje dróg gminnych	Urząd Miejski	3 515	7 056	<p>2021:</p> <p>Drogi gminne poddane modernizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obwodnica zachodnia miasta Mogilna, - ul. Reja, - droga Padniewko-Wyrobki-Mogilno (ul. Wybudowanie), - ul. Jarzębinowa w . Świerkówiec, - ul. Jasna, - ul. Wesoła, - ul. Łąkowa, - ul. Kilińskiego, Konopnickiej, Słowackiego, Mickiewicza, Piłsudskiego, Trzcńskiego, Powstańców Wlkp. Narutowicza, Hallera, droga Procyń, droga Olsza, - ul. Pułaskiego, - zjazd z drogi gminnej Baba-Mogilno. <p>2022:</p> <p>Drogi gminne poddane modernizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - l. Jarzębinowa w . Świerkówiec, - ul. Duszyńcówki, - projekt modernizacji ul. Miłosza, Asnyka i Wyspiańskiego, - Marcinkowo, ul. Jasna, Wesoła, Miłosza, Asnyka, Wyspiańskiego, - projekt przebudowy ul. Dworcowej, - ul. Przemysłowa. <p>Realizowano ze środków własnych wraz z dofinansowaniem ze środków RPO.</p>

3.3 Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Ze względu na konieczność osiągnięcia dobrego stanu wód, przewidywane zmiany klimatu oraz rosnące oddziaływanie człowieka na środowisko, jakość oraz dostępność zasobów wód powierzchniowych i podziemnych będą jednym z najważniejszych środowiskowych uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.

Ocena jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie gminy nie jest zadowalająca. Głównym źródłem zanieczyszczeń wód są czynniki antropogeniczne wiążące się przede wszystkim z niewłaściwym prowadzeniem działalności gospodarczo-bytowej. Nieoczyszczone ścieki odprowadzone do nieszczelnych szamb stanowią poważne źródło zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych.

Wody podziemne na terenie gminy mają duże znaczenie ponieważ stanowią źródło zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną. Zgodnie z zapisami analizowanego programu ochrony środowiska obszar gminy Mogilno znajduje się w przeważającej części na obszarze JCWPd nr 43, a na samym obszarze tej JST nie ma punktu pomiarowego jakości wód podziemnych.

Ogólne badania dla całej JCWPd nr 43 wykazały, iż jednostki charakteryzują się wodami niezadowalającej i złej jakości. Również Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* (Dz.U. 2023 poz. 335) ocenia stan JCWPd jako słaby zarówno pod względem ilościowym, jak i chemicznym. Przyczyną stanu słabego jest przekroczenie wartości progowej następujących wskaźników: Fe, TOC K, NO₃, SO₄, Na, Cl, HCO₃, As. Warstwy wodonośne ujmowane w tych punktach w większości przypadków nie posiadają żadnej izolacji. Zatem są one szczególnie narażone na zanieczyszczenie pochodzenie antropogenicznego, na co może wskazywać obecność szczególnie NO₃, SO₄ i K. Obecność w składzie chemicznym Na i Cl mogą być efektem nadmiernej eksploatacji wód podziemnych lub ascenzji wód zmineralizowanych. Istotnym problemem jednostki jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Wśród presji antropogenicznych występujących w obrębie jednostki wymienia się również presję związaną z odwadnianiem kopalń węgla brunatnego. Zidentyfikowany był tu obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego. Zasięg zanieczyszczenia oszacowano na 55,92% całej JCWPd nr 43, jednak stan jednostki określono jako słaby dostatecznej wiarygodności. Zagrożenie geogeniczne związane jest z występowaniem struktur solnych (wysady i poduszki solne Inowrocław, Góra, Gopło, **Mogilno**). Zasolenie wód w aureoli wysadów wiąże się z bardzo głębokimi pionowymi drogami krążenia, gdzie poszczególne utwory mezozoiku zostały bardzo silnie zaburzone tektonicznie. Z dotychczasowego rozpoznania wynika, że na obszarze JCWPd ascenzją wód zasolonych zagrożone są zbiorniki wód podziemnych w utworach: kredowych, neogeńsko-paleogeńskich oraz czwartorzędowych. Na obszarze JCWPd może występować

zagrożenie związane z procesami mineralizacji materii organicznej (roślinnej i zwierzęcej) zawartej w poziomach neogeńsko-paleogeńskich, głównie miocenu.

Jednym z ważniejszych do zrealizowania celów dla władz samorządowych jest zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do wodociągu. Dlatego też zagwarantowanie zaopatrzenia ludności w wodę znalazło swoje miejsce wśród założeń Programu Ochrony Środowiska. Jakość i skład wody jest czynnikiem wpływającym na warunki życia i stan zasobów przyrody. Zwłaszcza, że ilość wody jest zmienna i zależna od warunków pogodowych takich jak: intensywność opadów, odpływu podziemnego i powierzchniowego czy parowania. Nie bez znaczenia jest również działalność człowieka, która ma istotny wpływ na jakość wody i jej skład chemiczny. Działalność człowieka istotnie przyczynia się do kształtowania stosunków wodnych, zapewnienia możliwości gospodarczego wykorzystywania zasobów, ograniczania zagrożeń powodziowych i łagodzenia skutków suszy.

Stopień oddziaływania na wody jest uzależniony od sposobów gospodarowania zasobami i od infrastruktury wodno-ściekowej. Z sieci wodociągowej w mieście w latach 2021-2022 korzystało 99,1% mieszkańców, natomiast z sieci kanalizacyjnej (mimo wzrostu w liczby przyłączeń w analizowanym okresie): 56,2-56,0% mieszkańców. Spadek wartości związany jest ze zmniejszającą się liczbą ludności gminy. Zużycie wody na jednego mieszkańca wyniosło 38,1-40,7 i wykazało trend wzrostowy. Jakość wody produkowanej jest zgodna z normami krajowymi. Bieżące analizy jakości wody prowadzone są przez akredytowane laboratorium.

Zarówno usługi wodociągowe, jak i kanalizacyjne na terenie opracowania świadczone są przez Mogileńskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. Na terenie gminy eksploatowane są dwie oczyszczalnie ścieków w dwóch aglomeracjach. Jest to oczyszczalnia miejska w Mogilnie oraz oczyszczalnia w miejscowości Gębice. Obie pracują w technologii mechaniczno-biologicznej².

Oczyszczalnia przyjmuje ścieki komunalne i przemysłowe ze skanalizowanych terenów miasta i gminy oraz ścieki dowożone pojazdami asenizacyjnymi. Docelowo projektowany i tale rozbudowywany układ kanalizacji będzie pozwalał na przyjmowanie ścieków sanitarnych z całego terenu JST.

Istotnym elementem gospodarki wodno-ściekowej jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz zmniejszenie liczby zbiorników bezodpływowych, na rzecz przydomowych oczyszczalni ścieków. W latach 2021-2022 długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 2,5 km oraz zrealizowano kolejne 32 przyłącza do budynków mieszkalnych.

W miejscach, gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej, a jej budowa jest z różnych powodów niemożliwa lub nieopłacalna, korzysta się z przydomowych oczyszczalni albo zbiorników

² Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Mogilno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026

bezodpływowych. Gospodarstwa domowe, które nie mają dostępu do kanalizacji sanitarnej, korzystają z usług firm posiadających stosowne zezwolenie Burmistrza na odbiór płynnych odpadów komunalnych z terenu JST. W roku 2022 zarejestrowano 1520 zbiorników bezodpływowych (wzrost o 23 szt. w analizowanym okresie) i 185 oczyszczalni przydomowych (wzrost o 33 szt.). Decyzja o inwestycji w przydomową oczyszczalnię ścieków należy do właścicieli gospodarstw domowych.

Zgodnie z informacją WFOŚiGW w latach 2021-2022 roku zawarto łącznie 21 umów z prywatnymi właścicielami nieruchomości na łączną kwotę 104 tys. zł (II edycja PP Moja Woda). Dofinansowanie można było uzyskać na przedsięwzięcia, które doprowadzą do zatrzymywania wody opadowej w obrębie nieruchomości objętej przedsięwzięciem, takich jak:

- a) zbiornik retencyjny szczelny lub infiltracyjny:
 - zbiornik retencyjny nadziemny otwarty od 2 m³ pojemności,
 - zbiornik retencyjny nadziemny zamknięty od 1 m³ pojemności (w przypadku zbiorników o pojemności mniejszej niż 2 m³ wymagane jest aby w ramach dofinansowania zostały zakupione minimum 2 szt.),
 - zbiornik retencyjny podziemny zamknięty od 2 m³ pojemności,
- b) przewody odprowadzające wody opadowe zebrane z rynien, wpustów do zbiornika nadziemnego, podziemnego, otwartego lub zamkniętego, szczelnego lub infiltracyjnego,
- c) instalacja rozsączająca,
- d) elementy do nawadniania lub innego wykorzystania zatrzymanej wody.

3.3.1 Zrealizowane zadania

W poniższej tabeli znajduje się zestawienie przeprowadzonych prac w ramach Programu w latach 2021-2022. Podane kwoty uwzględniają pozyskane dotacje na realizację danego zadania.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
1.	Przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody i wprowadzanie ścieków	MPGK sp. z o.o.	141	251	Zakup systemu zdalnego odczytu wodomierzy. Realizowano ze środków własnych.
2.	Rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej	MPGK sp. z o.o.	7	13	Montaż zasuw strefowych. Realizowano ze środków własnych.
			13	-	Odpłatne przejęcie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na dz. nr 109/83, 109/84 oraz 109/85 obręb Wiecanowo. Realizowano ze środków własnych.
			249	-	Odpłatne przejęcie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Padniewku dz. nr 69/12, 71, 72/2 Realizowano ze środków własnych.
			199	-	Odpłatne przejęcie sieci wodociągowych: – Stawiska dz. nr 150/3, – Świerkówiec dz. nr 148/1, – Wieniec dz. nr 185/18, 186/1, – Szerzawy dz. nr 35, – Padniewo dz. nr 1/1, ½, 31, 32/6, – Wiecanowo dz. nr 109/11, 109/49, 109/86, 109/91. Realizowano ze środków własnych.
			26	-	Rozbudowa sieci wodociągowej na dz. nr 23/2 obręb Padniewo. Realizowano ze środków własnych.
			20	-	Rozbudowa sieci wodociągowej na dz. nr 242 obręb Wylatowo. Realizowano ze środków własnych.
			75	-	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej i rozbudowa sieci wodociągowej na dz. nr 45, 46 obręb Wszedzień. Realizowano ze środków własnych.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
2.	Rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej	MPGK sp. z o.o.	56	-	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej i rozbudowa sieci wodociągowej na dz. nr 131/45 obręb Stawiska. Realizowano ze środków własnych.
			67	-	Odpłatne przejęcie sieci wodociągowej w dz. nr 23/7, 23/11, 27, 29 obręb Marcinkowo. Realizowano ze środków własnych.
			53	-	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy sieci wodociągowej na terenie działek nr 2, 5/109 obręb Dąbrówka, gmina Mogilno i budowa sieci wodociągowej na terenie działek nr 2, 5/109 obręb Dąbrówka. Realizowano ze środków własnych.
			66	-	Przejęcie sieci wodociągowej dla dz. nr 71, 77/8, 80/3, 258/30, 258/39, 258/40, 258/46, 258/49 obręb Padniewko. Realizowano ze środków własnych.
			51	-	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej i budowa sieci wodociągowej na terenie działki nr 58/14 obręb Świerkówiec. Realizowano ze środków własnych.
			25	-	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy sieci kanalizacji sanitarnej w dz. nr 5/105 obręb Dąbrówka. Realizowano ze środków własnych.
			49	-	Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w ul. Ustronie w Mogilnie II Etap. Realizowano ze środków własnych.
			105	-	Odpłatne przejęcie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Mogilnie dz. nr 1941/1. Realizowano ze środków własnych.
			33	-	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Przemysłowej w Mogilnie. Realizowano ze środków własnych.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
2.	Rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej	MPGK sp. z o.o.	15 085	-	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Mogilnie. Dofinansowano ze środków POIŚ
			1 056	-	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Mogilnie - Zakup linii do odwadniania osadów z prasą ślimakową. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW
			-	28	Opracowanie dokumentacji technicznej rozbudowy sieci wodociągowej na dz. nr 13 w Targownicy i dz. nr 24, 26 w Wylatowie. Realizowano ze środków własnych.
			-	61	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz rozbudowa sieci wodociągowej na dz. nr 131/2, 132/1 obręb Niestronno. Realizowano ze środków własnych.
			-	45	Opracowanie dokumentacji technicznej budowy sieci wodociągowej na dz. nr 51/29 obręb Wieniec. Realizowano ze środków własnych.
			-	61	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej i rozbudowa sieci wodociągowej na dz. nr 45, 46 obręb Wszedzień. Realizowano ze środków własnych.
			-	36	Odpłatne przejęcie sieci wodociągowej na dz. nr 143/2, 182/2, 185/6 obręb Chabsko. Realizowano ze środków własnych.
			-	107	Odpłatne przejęcie sieci wodociągowej na dz. nr 103, 395, 75/2 obręb Padniewo. Realizowano ze środków własnych.
			-	13	Odpłatne przejęcie sieci wodociągowej na dz. nr 49/45 Kopczyn. Realizowano ze środków własnych.
			-	153	Budowa sieci wodociągowej na dz. nr 134 i 135 obręb Wieniec. Realizowano ze środków własnych.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
2.	Rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej	MPGK sp. z o.o.	-	48	Odpłatne przejęcie sieci wodociągowych przez Gminę Mogilno. Realizowano ze środków własnych.
			-	342	Odpłatne przejęcie sieci kanalizacyjnych przez Gminę Mogilno. Realizowano ze środków własnych.
			-	103	Odpłatne przejęcie sieci wodociągowych i kanalizacyjnych przez Gminę Mogilno. Realizowano ze środków własnych.
			-	899	Rozbudowa ulicy Przemysłowej w Mogilnie wraz z infrastrukturą (wykonanie kanalizacji sanitarnej i wodociągowej). Dofinansowano ze środków zewnętrznych.
			-	172	Odpłatne przejęcie sieci kanalizacji sanitarnej o dł. 185,0 m zlokalizowanej na działkach o numerach 151/26, 151/33, 1935/1, 1935/10 obręb Mogilno. Realizowano ze środków własnych.
			-	47	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Leszka Białego w Mogilnie. Realizowano ze środków własnych.
			-	21	Budowa sieci wodociągowej w ul. Dmowskiego w Mogilnie. Realizowano ze środków własnych.
			-	183	Budowa sieci kanalizacji sanitarnych na terenie Gminy Mogilno- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Kasprowicza w Mogilnie. Dofinansowano ze środków Ministerstwa Finansów.
			-	367	Budowa sieci kanalizacji sanitarnych na terenie Gminy Mogilno - Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Jaśminowej w Świerkówcu. Dofinansowano ze środków Ministerstwa Finansów.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
2.	Rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej	MPGK sp. z o.o.	-	268	Budowa sieci kanalizacji sanitarnych na terenie Gminy Mogilno - Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. 17 Maja w Mogilnie. Dofinansowano ze środków Ministerstwa Finansów.
			-	22	Budowa sieci kanalizacji sanitarnych na terenie Gminy Mogilno - nadzór inwestorski. Realizowano ze środków własnych.
			-	40	Opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Realizowano ze środków własnych.
			-	142	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami oraz sieci kanalizacji deszczowej przy ul. Poznańskiej w Mogilnie. Dofinansowano ze środków Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych
	Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi	Starostwo Powiatowe w Mogilnie	5	5	2021: Renowacja rowu melioracyjnego R-O w miejscowości Bystrzyca i Olsza 2022: Renowacja rowu melioracyjnego R-B w miejscowości Szerzawy.. Realizowano ze środków własnych powiatu.

3.4 Działania w zakresie gospodarowania odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

Prawidłowo realizowana gospodarka odpadami polega przede wszystkim na zapobieganiu powstawania odpadów oraz na poddawaniu ich odzyskowi lub unieszkodliwianiu (w przypadku gdy jest niemożliwy z przyczyn ekonomicznych lub technologicznych).

W Gminie Mogilno gospodarka odpadami komunalnymi odbywa się zgodnie z ustawą *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* z 13 września 1996 r. Zgodnie z przepisami, podmiot odbierający odpady komunalne jest zobowiązany do przekazywania niesegregowanych odpadów komunalnych bezpośrednio do instalacji komunalnej po odebraniu ich od właściciela nieruchomości.

W 2021 i 2022 roku systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęte zostały nieruchomości zamieszkałe. Obowiązujące stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi w analizowanym okresie przedstawiały się następująco:

Okres	Stawka	
	Gospodarowanie w sposób selektywny	Gospodarowanie w sposób nieselektywny
do 31 stycznia 2021	18,00 zł/miesięcznie	36,00 zł/miesięcznie
od 1 lutego 2021	24,00 zł/miesięcznie	50,00 zł/miesięcznie

wprowadzono częściowe zwolnienie z opłaty, tj.: 1,00 zł miesięcznie od stawki opłaty od mieszkańca, dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Mogilno za rok 2021” oraz „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Mogilno za rok 2022”

Opłata stanowi dochód gminy, z której gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują:

- odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych,
- tworzenie i utrzymanie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- obsługę administracyjną tego systemu
- edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

W analizowanym okresie na terenie gminy funkcjonował 1 Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany na terenie przyległym do składowiska odpadów komunalnych w Szerzawach. Mieszkańcy gminy mogli oddać następujące frakcje odpadów:

- szkło,
- papier i tektura,
- metale i tworzywa sztuczne oraz opakowania wielomateriałowe,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- przeterminowane leki,
- zużyte baterie i akumulatory,
- chemikalia,
- odpady tekstyliów i odzieży,
- zużyte opony,
- odpady budowlane i rozbiórkowe.

W 2021 i 2022 roku usługi w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy na terenie gminy świadczyło Mogileńskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.³

W 2021 roku z terenu gminy odebrano 9 419,013 Mg odpadów komunalnych, z czego 6 824,450 Mg to niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne. Natomiast w 2022 roku odebrano 9 185,460 Mg odpadów komunalnych (o 2,4% mniej), z czego 6 798,170 Mg to zmieszane odpady komunalne⁴.

Zgodnie z raportowanymi danymi do GUS, masa wytworzonych zmieszanych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca wyniosła 287,2 kg w roku 2022 i na przestrzeni ostatnich lat zauważalna jest tendencja wzrostowa. Natomiast wskaźnik obrazujący udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w roku 2022 wyniósł 26,4% i był to wskaźnik niższy niż w 2020 i 2021 roku (odpowiednio 27,7% i 28,5%). Świadczyć to może o konieczności dalszego uświadamiania mieszkańców gminy w zakresie zasad i korzyści wynikających z selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Natomiast biorąc po uwagę dłuższą perspektywę czasową, wskaźnik ten wykazuje tendencję wzrostową.

Ocena funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy jest dobra. System działa zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Osiągnięto 2 z 3 wymaganych ustawowo poziomów recyklingu i ograniczenia masy odpadów. Należy poczynić

³ „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Mogilno za rok 2021” oraz „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Mogilno za rok 2022”

⁴ Ibidem

działania mające na celu osiągnięcie w kolejnych latach poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

W 2022 roku gmina nie osiągnęła wszystkich wymaganych poziomów recyklingu⁵:

- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: 29,79% - poziom osiągnięty,
- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z obszaru gminy: 19,86% - poziom nieosiągnięty,
- poziom składowania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych: 0,00% - poziom osiągnięty,

Mając na uwadze powyższe, niezmiernie ważnym zadaniem realizowanym w sposób ciągły jest nadzór nad funkcjonowaniem punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK). Funkcjonowanie PSZOK przyczynia się do odzysku, w tym recyklingu odpadów, wpływając na redukcję zużycia energii i paliw kopalnych, a co za tym idzie ilość emitowanych gazów cieplarnianych.

Kolejnym ważnym zadaniem jest prawidłowe gospodarowanie odpadami niebezpiecznymi, w tym odpadami zawierającymi azbest. W okresie sprawozdawczym zawarto umowę z WFOŚiGW na realizację tego zadania. Należy jednak zintensyfikować działania mające na celu usunięcie do 2032 r. całości zinwentaryzowanej ilości odpadów zawierających azbest.

⁵ Ibidem

3.4.1 Zrealizowane zadania

Działania związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, były pod stałą kontrolą gminy.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
1.	Zapewnienie właściwego systemu odbioru odpadów komunalnych, w tym rozwój selektywnej zbiórki	Urząd Miejski	6 812	6 585	<p>2021:</p> <p>odebrano 6824,45 Mg odpadów niesegregowanych oraz 2594,563 Mg zbieranych w sposób selektywny. Ponadto na PSZOK dostarczono 1144,1060 Mg odpadów. Poziom recyklingu odpadów zbieranych w sposób selektywny wyniósł 24,5%</p> <p>2022:</p> <p>odebrano 6798,17 Mg niesegregowanych odpadów oraz 2387,29 Mg odpadów zbieranych w sposób selektywny, ponadto na PSZOK dostarczono 434,7371 Mg odpadów. Poziom recyklingu odpadów zbieranych w sposób selektywny wyniósł 19,86%</p> <p>Realizowano ze środków własnych.</p>
2.	Demontaż i utylizacja wyrobów zawierających azbest	Urząd Miejski	105	107	<p>2021:</p> <p>Zutylizowano 227,65 Mg azbestu.</p> <p>2022:</p> <p>Zutylizowano 269,68 Mg azbestu.</p> <p>Realizowano ze środków własnych wraz z dofinansowaniem ze środków WFOŚiGW.</p>
3.	Aktywna Edukacja Z Zakresu Gospodarki Odpadami	Urząd Miejski	W ramach bieżącej działalności Urzędu		Informowanie mieszkańców o konieczności segregacji odpadów: na stronach internetowych, ogłoszeniach oraz podczas prowadzenia działań kontrolnych na terenie nieruchomości

3.5 Działania w zakresie zasobów przyrodniczych oraz poprawy jakości życia ludności

Ochrona prawna obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, pozwoli na utrzymanie stanu obecnego i poprawę rokowań na przyszłość. Dzięki niej można utrzymać stabilność ekosystemów i procesów ekologicznych, co ma znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Podtrzymana będzie ciągłość istnienia gatunków roślin i zwierząt, razem z ich siedliskami. Daje to także możliwość zachowania dziedzictwa geologicznego. Wśród celów, jakie są do realizacji, dużą rolę odgrywa kształtowanie postaw mieszkańców wobec środowiska. Wszystko to można zrealizować poprzez wprowadzenie przemyślanego systemu zaleceń, ograniczeń, zakazów i nakazów.

Lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa na terenie gminy zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Miradz oraz Nadleśnictwo Gołąbki. Lasy Państwowe planują wszelkie prace związane z gospodarką leśną na okres rozliczeniowy 10-ciu lat. Obecne Plany Urządzania Lasu (PUL) opracowane zostały na perspektywę odpowiednio lat 2016-2025 i 2015-2024, a więc obowiązywały w analizowanej perspektywie raportu.

Teren gminy leży w zasięgu terytorialnym głównie leśnictwa Kurzebiela, Głębocek, Smolary oraz w niewielkim stopniu leśnictwa Ostrowo, Mierucinek, Oćwieka i Jeziora. W gminie Mogilno powierzchnia lasów na koniec 2022 roku wyniosła 1411,63 ha (wzrost o 11,24 ha), co stanowi 5,5% powierzchni gminy. Jest to współczynnik stosunkowo niski z uwagi na charakter miejsko-wiejski – zarówno w porównaniu ze średnią dla powiatu mogileńskiego, jak i dla całego województwa.

Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta Mogileński, który sporządza uproszczone plany urządzenia dla lasów niestanowiących własności skarbu Państwa należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych.

Istotną rolę w kontekście ochrony, kształtowania oraz wzrostu zasobów przyrodniczych, szczególnie na obszarach zurbanizowanych, pełni zieleń urządzone, która powinna być właściwie zaplanowana i pielęgnowana. Jest to zagospodarowany teren, który poprawia stan środowiska przyrodniczego danego obszaru. Zagospodarowanie takie ma na celu:

- zapobieganie erozji,
- kształtowanie stosunków wodnych,
- poprawę mikroklimatu,
- poprawę estetyki krajobrazu.

Do terenów zagospodarowanych w taki sposób zaliczamy parki miejskie, kompleksy pałacowo-dworskie oraz zieleń śródpólną. Na terenie gminy Mogilno najistotniejsze kompleksy zadrzewień śródpólnych zlokalizowanych wzdłuż większości dróg, a także w rejonie oczek wodnych, cieków, rowów i miedz. Zgodnie z danymi GUS w 2022 r powierzchnia takich terenów zieleni na obszarze gminy wynosiła 133,69 ha.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz.U. 2023 poz. 1336 z późn. zm.) za tereny zieleni uważa się tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym. Szczególnym rodzajem terenów zieleni jest zieleń miejska. Są to tereny niezabudowane wewnątrz tkanki miejskiej, zajęte przez naturalne lub wytworzone zespoły roślinności. Zieleń miejska pełni nie tylko funkcje estetyczne, lecz również wypoczynkowe, rekreacyjne oraz zdrowotne, a także pozwala na zachowanie bioróżnorodności w ekosystemie.

Ochrona zasobów przyrodniczych wiąże się ze zwiększaniem roli zieleni w przeciwdziałaniu skutkom degradacji środowiska, a przede wszystkim w ograniczaniu procesów erozji gleb, stepowienia krajobrazu oraz zanieczyszczania i deficytu wód co pozytywnie wpływa na wszystkie komponenty środowiska.

Ze względu na ochronę przyrody i realizację celów z tym związanych, istotnym celem jest edukacja ekologiczna mieszkańców gminy. Przeprowadzenie kampanii edukacyjnych i konkursów na rzecz ochrony środowiska wywiera pozytywny wpływ na wszystkie komponenty środowiska.

3.5.1 Zrealizowane zadania

Troska o zadrzewienia i tereny zieleni należy do ustawowych zadań gminy, regulują to zapisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* oraz ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*. W latach 2021-2022 realizowano następujące przedsięwzięcia:

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
1.	Pielęgnacja, ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Urząd Miejski	179	208	Utrzymanie i pielęgnacja zieleni, w tym koszenie terenów zielonych, wycinka krzewów. Realizowano ze środków własnych.
2.	Zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych	Nadleśnictwo Gołębki	b.d.		1. Realizacja przedsięwzięć zwiększających retencję wodną na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych. 2. Tworzenie stref ochrony gatunkowej. 3. Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu - zadania ciągłe polegające m.in. Na utrzymywaniu punktów czerpania wody, pasów przeciwpożarowych. 4. Organizowanie zajęć edukacyjnych, akcji i prelekcji, wykonanie materiałów edukacyjnych. Realizowano ze środków własnych.
3.	Programy ekologiczne realizowane przez placówki oświatowe (organizowanie wycieczek, pikników konkursów, prelekcji o tematyce ekologicznej, akcji ekologicznych)	Starostwo Powiatowe w Mogilnie	10	14	Konkurs plastyczny Fundusz Naturalnej Energii na zaprojektowanie oczka wodnego, jako przykład łagodzenia zmian klimatycznych, spotkanie online na temat oszczędzania wody, zakup materiałów promujących małą retencję, założenie oczka wodnego służącego jako wodopój pobliskim zwierzętom na terenie Fundacji Powiatu Mogileńskiego w Bielicach, umieszczenie informacji o projekcie na portalach informacyjnych i mediach społecznościowych. Na terenie każdej z gmin wchodzących w skład Powiatu Mogileńskiego zostały wyznaczone miejsca, na których powstały łąki kwietne.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
	Programy ekologiczne realizowane przez placówki oświatowe (organizowanie wycieczek, pikników konkursów, prelekcji o tematyce ekologicznej, akcji ekologicznych)	Starostwo Powiatowe w Mogilnie	159		<p>Organizacja następujących akcji ekologicznych:</p> <p>1 Powiatowy Festiwal Smaku "Pyrą i gzikem". Realizowano ze środków własnych powiatu i dofinansowania UE.</p> <p>2 Zielona poczekalnia. Realizowano ze środków własnych powiatu i darowizny Fundacji Orlen.</p> <p>3 Organizacja dwóch akcji sprzątnia brzegów Jeziora Gopło, którego celem było budzenie i wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz ich odpowiedzialności za środowisko naturalne. Realizowano ze środków własnych powiatu.</p> <p>4 Organizacja konkursu „Posprzątaj swoje Sołectwo” zorganizowany z okazji Międzynarodowego Dnia Ziemi ; polegał na przesłaniu zdjęć/filmów z obchodów tego dnia, głównym celem było promowanie zachowań mających na celu ochroną przyrody- promocja powiatu. Realizowano ze środków własnych powiatu.</p> <p>5 Organizacja konkursu fotograficznego „Powiat Mogileński w Obiektywie”, którego celem była popularyzacja i promocja turystyki powiatu- promocja powiatu. Realizowano ze środków własnych powiatu.</p>

3.6 Działania w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom poważnymi awariami

Zgodnie ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2022 poz. 2556 z późn. zm.) poprzez *poważną awarię* rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Natomiast *poważna awaria przemysłowa* rozumiana jest jako poważna awaria w zakładzie.

Na terenie gminy Mogilno znajduje się zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej – ZDR. Jest nim Gas Storage Poland KPMG „Mogilno” w Pałędziu Dolnym. Miejsce to stanowi zagrożenie wystąpienia powstania poważnej awarii przemysłowej ze względu na magazynowanie gazu ziemnego wysokometanowego, w ilości powyżej 200 Mg.

Zakład ten, zgodnie z wymogami Prawa Ochrony Środowiska, obowiązany jest do posiadania opracowanej dokumentacji bezpieczeństwa tj.: programy zapobiegania awariom, raporty o bezpieczeństwie oraz wewnętrzne plany operacyjno-ratownicze. Funkcjonowanie zakładu obwarowane jest wieloma restrykcyjnymi przepisami i zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o *Inspekcji Ochrony Środowiska* (Dz.U. 2023 poz. 824 z późn. zm.), poddawany jest nie rzadziej niż co rok kontrolom przeprowadzanym przez Organy Inspekcji Ochrony Środowiska.

Ponadto na analizowanym terenie występują obiekty, w których wykorzystuje się substancje niebezpieczne. Są to stacje paliw, stacje naprawy pojazdów i inne zakłady przetrzymujące substancje uznane za niebezpieczne. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest także transport drogowy substancji niebezpiecznych, głównie paliw płynnych (LPG, benzyna, olej napędowy). Przypadki wystąpienia poważnych awarii mogą dotyczyć również wycieków substancji ropopochodnych w wyniku wypadków i kolizji drogowych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mogilnie dokonuje bieżących kontroli w zakresie spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych i zdrowotnych dotyczących utrzymania należytego stanu higienicznego obiektów, warunków zdrowotnych i innych chorób związanych z warunkami pracy w budynkach użyteczności publicznej oraz zakładach pracy będących pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej.

Również Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Mogilnie w okresie sprawozdawczym przeprowadza kontrole związanych z odbiorami budynków, których inwestor został zobowiązany do uzyskania pozwolenia na użytkowanie oraz kontrole podstawowe.

3.6.1 Zrealizowane zadania

Poniższa tabela przedstawia zadania zrealizowane na terenie gminy w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom poważnymi awariami.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2021	2022	
1.	Doposażenie jednostek państwowej straży pożarnej działających na terenie gminy	Urząd Miejski	22	47	2021: Dofinansowanie dla: 1. OSP Gębicach na zakup motopompy pożarniczej. 2. Rękawice strażackie OSP Wszedzień. 3. Doposażenie OSP Wylatowo. 2022: Dotacja celowa dla OSP Gębice na instalację gazową w budynku. Realizowano ze środków własnych wraz z dofinansowaniem ze środków WFOŚiGW.
2.	Edukacja społeczeństwa	Urząd Miejski	W ramach bieżącej działalności Urzędu		Kontynuacja realizacji akcji informacyjno-edukacyjnych dla ogółu społeczeństwa dotyczących zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań. Realizowano ze środków własnych.

4 Monitoring realizacji zadań

W celu skutecznego ukazania efektów podejmowanych działań związanych z ochroną środowiska oraz dokonania rzetelnej oceny realizacji Programu, niezwykle istotnym narzędziem jest odpowiednio opracowany system sprawozdawczości. Dzięki niemu możliwe będzie obiektywne monitorowanie wpływu realizacji zadań na środowisko oraz identyfikacja obszarów, które wymagają dalszych działań lub doskonalenia strategii ochrony. System sprawozdawczości stanowi także ważne narzędzie komunikacji i informacji dla zainteresowanych stron, w tym władz, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych, umożliwiając im lepsze zrozumienie i aktywny udział w procesach związanych z ochroną środowiska. Dlatego istotne jest, aby system ten był kompleksowy, transparentny, oparty na solidnych danych naukowych i uwzględniał zarówno wymiar ekologiczny, społeczny, jak i ekonomiczny.

Rezultaty poczynionych przez gminę zadań, można zaobserwować na podstawie danych zestawionych w poniższej tabeli. Wartości wskaźników obrazują trend zmian dokonywanych poprzez realizację ww. zadań.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jedn.	2018	2019	2020	2021	2022	Trend zmian
1.	Gęstość zaludnienia	osób na 1 km ²	96,1	95,9	94,6	93,8	93,6	Malejący Negatywny
2.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP) w powierzchni gminy ogółem	%	0,9	0,9	0,9	1,0	1,6	Rosnący Pozytywny
3.	Długość czynnej sieci gazowej dystrybucyjnej	km	99,63	99,63	99,98	99,98	100,66	Rosnący Pozytywny
4.	Czynne przyłącza gazowe do budynków mieszkalnych	szt.	1 406	1 417	1 427	1 432	1 458	Rosnący Pozytywny
5.	Korzystający z sieci gazowej	%	44,6	43,9	44,4	44,6	43,8	Stąły/ Malejący*
6.	Długość czynnej sieci wodociągowej	km	331,3	331,3	333,3	337,2	338,5	Rosnący Pozytywny
7.	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 992	4 039	4 064	4 109	4 184	Rosnący Pozytywny
8.	Korzystający z sieci wodociągowej	%	99,1	99,1	99,1	99,1	99,1	Stąły*

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jedn.	2018	2019	2020	2021	2022	Trend zmian
9.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	tys. m ³	937,1	934,6	947,6	918,8	977,5	Rosnący Negatywny
10.	Długość sieci kanalizacyjnej	km	63,6	65,8	68,7	69,7	71,2	Rosnący Pozytywny
11.	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 638	1 740	1 749	1 763	1 781	Rosnący Pozytywny
12.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej	%	55,7	56,9	56,5	56,2	56,0	Malejący*
13.	Zbiorniki bezodpływowe	szt.	1 517	1 492	1 497	1 512	1 520	Rosnący Negatywny
14.	Oczyszczalnie przydomowe	szt.	140	147	152	158	185	Rosnący Pozytywny
15.	Ścieki bytowe odprowadzone kanalizacją	tys. m ³	526,6	505,0	487,3	456,1	454,7	Malejący Pozytywny
16.	Ścieki oczyszczane w ciągu roku odprowadzone na 1 mieszkańca		0,021	0,021	0,023	0,021	0,022	Stąły
17.	Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	osoba	14093	14093	14093	14093	21980	Rosnący Pozytywny
18.	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z terenu gminy	t	6 563	6 728	6 846	6 934	6 895	Rosnący Negatywny
19.	Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca	kg	265,4	273,1	282,4	287,4	287,2	Rosnący Negatywny
20.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	21,8	24,4	27,7	28,5	26,4	Rosnący Pozytywny
21.	Pomniki przyrody	szt.	16	16	16	16	16	Stąły Pozytywny
22.	Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha	17,83	17,83	17,83	17,83	17,83	Stąły Pozytywny
23.	Powierzchnia lasów	ha	1 398	1 398	1 400	1 412	1 412	Rosnący Pozytywny
24.	Nasadzenia drzew ogółem	szt.	254	204	119	153	23	Dodatni Pozytywny

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

* nieznaczny spadek wartości wskaźnika lub jego niezmiennosc, mimo wzrostu długości sieci oraz liczby przyłączy, związany jest ze spadkiem liczby ludności na terenie gminy.

5 Podsumowanie i wnioski

Założeniem powstania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Mogilno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026 jest opracowanie polityki ekologicznej na szczeblu gminnym. Dokument zgodny jest z założeniami polityki ekologicznej państwa. Przestrzega też założeń powiatowych i wojewódzkich programów ochrony środowiska. Uwzględniono przy tym lokalne uwarunkowania i potrzeby ludności zamieszkującej gminę. Podstawowym założeniem powstania POŚ jest zarządzanie środowiskiem w taki sposób, by najpełniej wspierać ochronę środowiska.

W przedstawionym raporcie znajduje się analiza dotycząca stanu środowiska i poziomu realizacji programu ochrony środowiska w latach 2021-2022 dla miasta i gminy Mogilno. Realizacja działań była finansowana z budżetu gminy, przy wsparciu środków z zewnątrz. Ze względu na to, że pewna grupa zadań, które realizowano na terenie gminy, wynika z kompetencji poszczególnych jednostek, działania te powinny mieć charakter ciągły. Nie powinno się ich zaniechać po ustaniu okresu sprawozdawczego. Jedynie pewna część realizowanych założeń wiązała się z inwestycjami, sprecyzowanymi terminami wykonania i kosztami.

Zmiany stanu środowiska widoczne są dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego niniejszy raport nie jest jednoznacznym odzwierciedleniem efektów wykonania programu ochrony środowiska. Największą trudnością stojącą na drodze do realizacji kompletu wytycznych, są niewystarczające środki finansowe. Oznacza to, że realizacja części zadań jest zależna od pozyskania dodatkowego dofinansowania. Do realizacji zadań wykorzystano m.in. następujące źródła finansowania:

- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
- Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W ramach Programu Ochrony Środowiska, samorząd terytorialny będzie zaangażowany w następujące działania na kolejnych etapach realizacji dokumentu:

- Kontynuacja wsparcia inwestycji dotyczących wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, w tym możliwości podłączenia do sieci gazowej oraz promocja instalacji pomp ciepła.
- Kontynuacja wspierania inwestycji w odnawialne źródła energii poprzez promocję OZE oraz ułatwienie procesu inwestycyjnego dla inwestorów OZE, np. poprzez tworzenie miejscowych planów zagospodarowania terenu.
- Modernizacja oraz budowa dróg i ciągów komunikacyjnych, w tym utwardzanie nawierzchni dróg gruntowych, modernizację wyboistych dróg, stosowanie cichych nawierzchni oraz poprawę bezpieczeństwa.
- Intensyfikacja działań związanych z rozbudową infrastruktury kanalizacyjnej w celu zmniejszenia różnicy pomiędzy stopniem skanalizowania a zwodociągowania gminy, redukcję liczby nieszczelnych zbiorników bezodpływowych oraz zwiększenie liczby przydomowych oczyszczalni ścieków.
- Realizacja gospodarki odpadami, mającą na celu zwiększanie udziału selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.
- Kontynuacja kampanii edukacyjnych zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców gminy oraz informujących o możliwości uzyskania dotacji na zadania związane z ochroną środowiska.